

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนา
ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ชื่อผู้เขียน : นางสาวคมนา วัชรานินท์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2546

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุ และผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีจุดประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาปริญญาตรี ผู้ที่มีลักษณะสถานการณ์ทางสังคมต่างกัน จะเป็นผู้ที่มีการอาสาในปัจจุบัน ในปริมาณที่แตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด 2) เพื่อศึกษาว่า ผู้ที่มีจิตลักษณะบางประการที่แตกต่างกัน จะเป็นผู้ที่มีการอาสาในปัจจุบัน ในปริมาณที่แตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะสถานการณ์ทางสังคม และจิตลักษณะ จะร่วมกันทำนายการเข้าร่วมโครงการอาสาของนักศึกษาประเภทต่าง ๆ ได้แตกต่างกันเพียงใด 4) เพื่อศึกษาว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการอาสาในปริมาณต่างกัน จะเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะ และความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมอาสาในอนาคตมากกว่า ผู้ที่ไม่เคยร่วมโครงการอาสาหรือไม่ เพราะเหตุใด และจะส่งผลที่ชัดเจนในนักศึกษาประเภทใดบ้าง

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษา โดยใช้ทฤษฎีหลัก 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ทฤษฎีต้นไม้เชิงจริยธรรม และ พฤติกรรมการทำงาน นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์ของ Erikson และทฤษฎีพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 360 คน จากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทจำกัดรับนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 สถาบัน และจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ประเภทไม่จำกัดรับนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 สถาบันที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชาย และหญิง อายุระหว่าง 19-24 ปี

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรเป็น 4 ประเภท คือ 1) กลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 2) กลุ่มจิตลักษณะ 3) กลุ่มจิตลักษณะตาม

สถานการณ์ และ 4) ลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และมีสถิติขั้นรองในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย ที่แบ่งโดยลักษณะชีวสังคมของนักศึกษา เพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนที่สุด

ผลการศึกษาที่สำคัญ มี 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ใดใน 3 ด้านที่เหมาะสมมากต่อไปนี้ คือ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือการได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก หรือมีแบบอย่างการอาสา เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสา และพฤติกรรมอาสาในปัจจุบันมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง และกลุ่มผู้ที่มีฐานะสูง

ประการที่สอง พบว่า นักศึกษาที่มีจิตลักษณะแต่ละด้านใน 3 ด้านสูง คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมมาก ลักษณะความเชื่ออำนาจในตนมาก และมีเอกลักษณ์แห่งอิโก้มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสา และมีพฤติกรรมอาสาในปัจจุบันมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม พบในกลุ่มผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ

ประการที่สาม พบว่า ตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ทางสังคม 5 ตัวแปร เมื่อรวมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ 4 ตัวแปร รวมเป็น 9 ตัวแปร สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม และความตั้งใจที่จะทำงานอาสาในอนาคต ในนักศึกษากลุ่มรวมได้ 52.4% และ 45.3% ตามลำดับ และทำนายทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคมได้สูงสุด 58.5% ในกลุ่มเพศหญิง ส่วนความตั้งใจที่จะทำงานอาสาในอนาคต ทำนายได้สูงสุด 53.3% ในกลุ่มผู้ที่มีฐานะสูง

ประการที่สี่ พบว่า นักศึกษาที่มีปริมาณการเรียนสังคม-พฤติกรรมศาสตร์มาก เป็นผู้มีคุณสมบัติ 4 ประการ ต่อไปนี้ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสา มีพฤติกรรมอาสาในปัจจุบัน มีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม และมีความตั้งใจที่จะทำงานอาสาในอนาคต มากกว่าผู้ที่มีปริมาณการเรียนสังคม-พฤติกรรมศาสตร์น้อย พบมากในกลุ่มผู้ที่มีฐานะต่ำ และกลุ่มผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยสูง

ประการที่ห้า พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาสังคม และความตั้งใจที่จะทำงานอาสาในอนาคตในปริมาณต่ำ คือ นักศึกษาที่มีฐานะสูง และนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยต่ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนานักศึกษา

นักศึกษาที่มีความตั้งใจที่จะทำงานอาสาในอนาคตในปริมาณต่ำกว่ากลุ่มอื่น คือนักศึกษาผู้ที่มีฐานะสูง และนักศึกษาผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ ควรพัฒนาดังนี้

ประการแรก ควรพัฒนาลักษณะด้านสถานการณ์ทางสังคม คือ พัฒนาปริมาณการเรียนวิชาที่เกี่ยวกับสังคม-พฤติกรรมศาสตร์ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และการมีแบบอย่างการอาสา

ประการที่สอง พัฒนาจิตลักษณะ 4 ประการ โดยอาจพัฒนาที่ละตัวแปร หรือพัฒนาทั้ง 5 ตัวแปรพร้อมกัน ได้แก่ เอกลักษณะแห่งอีโก้ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และความเชื่ออำนาจในตน โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีพฤติกรรมอาสาในอดีต ในระดับมัธยมศึกษาชั้นน้อย

ABSTRACT

181085

Title of Research Paper : Antecedent and Consequent Factors

Relating to Volunteering Behavior of University Students

Author : Khomana Watcharatanin

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

This study aims at investigating antecedent and consequent of volunteering behavior of university students. There are four main objectives. First, to examines the influence of situational factors on the volunteering behavior of these university students. Second, to investigate the relationship between their psychological characteristics and the volunteering behavior. Third, to studies the interactional influence of situation factors and psychological characteristics on volunteering activities. Final, to investigate psychological characteristics and intention to volunteer in future in university students with various degree of involving in volunteering.

The conceptual framework of this research study is based on 3 important theories and model, namely, Interaction Model, Psychological theory of moral and work behavior. In addition, some important variables in this study are from many theories, such as, Erikson 's theory of psychosocial development and Kohlberg 's developmental theory of moral reasoning ability.

The samples of this study are 360 Third-year undergraduate students from two governmental universities, one opened-university and one closed-university, with the age range of 19-24 years.

This correlational-comparative study investigates four groups of variables. The first group is situational factors consisting of four variables, namely, loved-and reasoned-child rearing practices, perceived social support, modeling in volunteering, and magnitude of social-behavioral science learning experience. The second group is

psychological traits and past experience consisting of five variables, i.e., moral reasoning ability, Future orientation and self control, belief in internal locus of control reinforcement, ego identity, and past volunteering behavior. The third group of variables is current volunteering related variables, consisting of two variables, i.e., favorable attitude towards volunteering behavior, and current volunteering behavior. The final group of variables is future volunteering activities, consisting of two variables, i.e., favorable attitude toward social development activities and intention to engaging future volunteering activities.

Most of variable are measured by summated rating scale questionnaires. There are five hypotheses tested by two main statistics, namely, Analysis of variance and Multiple Regression Analysis. The data are analyzed in total and various subgroups categorized by the university students bio-social and background variables.

There are 5 major research findings.

First, students who were in one or more of these 3 favorable situations, i.e., received high love and reasoning child-rearing practices, received high sociality support or having high volunteer modeling, were higher scorers on both favorable attitudes towards volunteering and current volunteering behavior, than their opposites. There results were evident in the total sample and especially in female students and students with higher socioeconomic status.

Secondly, student who were higher on one or more of the following psychological characteristics, i.e., having higher moral reasoning ability, higher internal locus of control or higher ego identity were higher scorers on both favorable attitudes towards volunteering behavior and current volunteering behavior, than there opposites. Their results were evident only in students with lower grade-point average.

Thirdly, 5 situational factors, together with 4 psychological factors constituted 9 predictors could account for the variances of favorable attitudes towards social development activities and intention to engaging future volunteering activities for 52.4%

and 45.3% respectively, and could also account for the variance of favorable attitudes towards social development activities, at the highest of 58.5% in female students. As for the intention to engage in future volunteering activities, this group of predictors could account for the highest of 53.3% of the variance in students from higher socioeconomic status.

Fourthly, emphasis should be placed on the findings, that, students with higher magnitude of social-behavioral sciences learning experience were higher scores on the four consequential factors, namely, favorable attitude towards volunteering behavior, current volunteering behavior, favorable attitude toward social development activities and intention to engaging future volunteering activities than their opposites especially in two types of students, i.e., in lower socioeconomic students and in students with higher grade-point average.

Finally, it was revealed that the lower scores on both attitudes towards social development activities and intention to engaging future volunteering activities were students with higher socio-economic students and students with lower grade-point average.

Recommendations:

The third year students who expressed lower intention to engage in future volunteering activities are students with higher socioeconomic status and students with lower GPA, these types of students should receive more attention from the universities as follow.

First, the first to third year students should be encouraged to take more courses in social-behavioral sciences programs, receive higher social support from teachers and friends as well as from their family and also be exposed to high volunteering models.

Secondly, the undergraduate students should receive some training for developing four psychological characteristics, namely, ego identity, moral reasoning ability, future orientation and belief in internal locus of control of reinforcement, especially for students who lack voluntary experience in secondary school.